

стажист має заплатити одразу за весь період стажування або в деяких випадках на вимогу стажиста може бути надана розстрочка. Таким чином, якщо у особи не достатнє фінансове становище, то він буде працювати на основній роботі для того, щоб утримувати себе та оплачувати своє стажування.

Отже, в такому випадку потрібно робити вибір – працювати і проходити більш формально стажування або проходити стажування в повному обсязі з набуттям дійсно практичних навичок, але не працювати на основній роботі чи працювати на половину ставки.

Проте, на нашу думку, таких проблем можна було б уникнути шляхом внесення змін до законодавства, а саме виняток звільнення від проходження стажування, що зазначений в ч. 5 ст. 10 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від проходження стажування звільняються особи, які на день звернення із заявою про допуск до складення кваліфікаційного іспиту мають стаж роботи помічника адвоката не менше одного року за останні два роки, зробити обов'язковою вимогою. Тобто ч.1 ст.6 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» викласти в такій редакції : «Адвокатом може бути фізична особа, яка має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи в галузі права не менше двох років, з них на посаді помічника адвоката не менше одного року за останні два роки, склала кваліфікаційний іспит, склала присягу адвоката України та отримала свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю».

Література

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

2. Положення про організацію та порядок проходження стажування для отримання особою свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю: затверджене Рішенням Ради адвокатів України 16 лютого 2013 р. № 81, зі змінами, затвердженими Рішенням Ради адвокатів України 27 вересня 2013 р. № 216.

УДК 343.61:179.7(043.2)

Циганій С. О., асистент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЕВТАНАЗІЯ – ВБИВСТВО ЧИ МИЛОСЕРДЯ

Згідно ст. 27 Конституції України від 28 червня 1996 р. кожна людина має невід'ємне право на життя [1], що тлумачиться як право розпоряджатися своїм життям, піддавати його ризику і навіть на самостійне припинення його [4]. Та чи має особа законодавчо

встановлене право на те, щоб розпоряджатися своїм життям аж до добровільного його позбавлення шляхом евтаназії? Це питання є предметом спорів і юристів, і медичних працівників вже багато років.

Кримінальним кодексом України поняття евтаназії не розглядається взагалі, за ст. 115 Кримінального кодексу України умисне протиправне заподіяння смерті іншій людині кваліфікується як вбивство [2]. Тобто добровільна згода людини на позбавлення її життя не виключає протиправності й караності діяння і зазвичай кваліфікується за КК України. Також п. 2, 3 ст. 52 Основ законодавства про охорону здоров'я України, забороняє пасивну та активну евтаназію [3].

Евтаназія – це діяння, яке свідомо і умисно вчиняється медичним працівником за неодноразовим і категоричним проханням невиліковно хворого з метою припинення фізичних страждань, що має результатом смерть пацієнта.

Медицина виділяє пасивну і активну евтаназії.

Пасивна евтаназія передбачає припинення надання лікування/допомоги, що прискорює смерть пацієнта.

Активна евтаназія передбачає введення пацієнту певних лікарських препаратів, які визивають швидку і безболісну смерть, така евтаназія реалізується через різні форми, серед яких виділяють:

1. лікар може видати медичні препарати, які пацієнт введе собі самостійно; або пацієнт сам включає певний пристрій, запускає механізм, який ніби допомагає скоїти самогубство.

2. евтаназія за допомогою лікаря.

То що ж таке евтаназія - допомога безнадійно-страждучому хворому або дозвіл на вбивство? Тому, зацікавленість обговоренням необхідності легалізації евтаназії викликає такий резонанс в більшості держав світу.

Україна так само не є винятком. Верховна Рада України в 2010 році ставила на обговорення питання про узаконення евтаназії, але зважаючи на різкі протести духовенства, це питання так і залишилося невирішеним.

На сьогодні евтаназія узаконена, на певних умовах, у Нідерландах, Бельгії, Люксембурзі, Голландії, Швейцарії, Фінляндії, Швеції, в деяких штатах США, а в багатьох країнах обговорюється питання її легалізації.

Варто зазначити також точку зору Європейського суду з прав людини, який у цьому питанні зберігає нейтральну позицію, визнаючи за державами-учасницями право на самостійність врегулювання евтаназії.

Відповідно виникає питання яким же чином в нашій державі, в умовах глобалізації і стрімких кроків до вступу у Європейський Союз забезпечити реалізацію одного з основоположних принципів права – принципу

гуманізму? Так як евтаназія є гуманною, бо припиняє страждання і муки невиліковно хворого.

Для того щоб вирішити дану проблему, необхідно перш за все зважити всі «за» і «проти».

Прихильники евтаназії стверджують, що цивілізоване суспільство просто зобов'язане:

- дозволити людям йти з життя з гідністю і безболісно;
- дозволити іншим людям допомагати йти з життя тим, хто невиліковно хворий, терпить нестерпні страждання, бажає позбавити себе їх і не може зробити це самостійно.

Смерть це особиста справа кожного, якщо не заподіюється шкоди іншим людям.

Існує думка, що ми господарі свого тіла, тому маємо право вирішувати, як чинити зі своєю плоттю в разі невиліковної хвороби. Тому чи правильно продовжувати життя людині, яка страждає від нестерпного болю і хоче це припинити? Чи правильно кваліфікувати ст. 115 КК України особі, яка скоїла вбивство з милосердя? Фактично відбувається порушення прав і свобод, коли людину змушують лікуватися і продовжувати жити, незважаючи на пекельний біль, муки і бажання покінчити з цим?

Самогубство не вважається злочином, чому ж евтаназія - злочин?

Суспільство рухається вперед, змінюються відносини до застарілих думок і теорій. Чому ж лікар, який позбавляє людину від мук, вважається вбивцею? А лікар, який продовжує давати смертельно хворому пацієнту ліки і тим самим змушує людину страждати, вважається гуманним?

Та існують не менш переконливі аргументи проти евтаназії:

— клятва Гіппократа яку дають всі медичні працівники говорить: «я нікому, навіть тому, хто просить про це, не дам що викликає смерть ліки, і також не пораджу це». Вважається, що якщо лікар проведе процедуру евтаназії, то на нього ляже клеймо вбивці;

— релігія проти евтаназії. Вважається, що життя дане людині Богом, і тільки Бог в праві вирішувати, коли людині час помирати;

— можуть постраждати ті, хто не бажає смерті. Противники евтаназії кажуть, що якщо евтаназію узаконити, то можуть постраждати невинні і небажаючі смерті люди. Наприклад, недоумкуваті або інваліди;

— втрачається цінність життя. Узаконюючи евтаназію, суспільство автоматично приймає твердження, що життя деяких людей (інвалідів, або божевільних) менш цінна, ніж життя інших людей;

— поступова легалізація вбивств незручних людей. Добровільна евтаназія - початок небезпечного шляху, який веде до недобровільної евтаназії, що в свою чергу може привести до вбивств «незручних» людей;

– відсутність гарантій. Не існує способу, який дозволяє коректно керувати процедурою евтаназії;

– ліки не потрібні. Якщо евтаназія буде скрізь дозволена, то відпаде необхідність у винаході нових медикаментів для лікування невиліковних хвороб.

То яким же чином вирішити правову та моральну проблему з найменшими втратами?

Підсумовуючи, варто все ж визнати, що проблема евтаназії потребує перш за все кримінально-правової регламентації. На нашу думку необхідно не лише створити правову норму, а і забезпечити чіткий механізм реалізації евтаназії в Україні. Для цього важливо встановити наявність незаперечної поставленого смертельного діагнозу, наявності письмового, завіреного нотаріально, добровільного прохання-вимоги пацієнта, чітко окреслену коло суб'єктів такого діяння (лише лікар або медичний працівник), обов'язковою кваліфікуючою ознакою таких діянь має бути мотив, який полягає у добровільному, неодноразовому і категоричному проханні хворого про заподіяння йому смерті.

Від розв'язання проблеми евтаназії на законодавчому рівні залежить доля багатьох безнадійно хворих людей, які останні роки перебувають у лікарнях, фізичний стан яких діагностується як проміжний – між життям та смертю, а психічний – це безпорадність, стан глибокого відчаю.

Література

1. Конституція України: офіц. текст: [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р.: станом на 1 січня 2006 р.]. – К.: Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с.

2. Кримінальний кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доп. станом на 20 серп. 2014 року: (офіц. текст). – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2014. – 212 с.

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 19 листопада 1992 року № 2801-ХІІ [Із змінами, внесеними згідно із Законом № 2592-VI (2592-17) від 07.10.2010] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2801-12>

4. Конституційне законодавство України (законодавчі акти, коментар, офіційне тлумачення): Збірник нормативних актів / Автори-упорядники: Лінецький С. В., Мельник М. І., Ришелюк А. М. – К.: Атіка, 2000. – 896 с.